

Bacterievuur

Informatie voor groenbeheerders

Bacterievuur is een in grote delen van Nederland gevestigde plantenziekte. De ziekte veroorzaakt in het hele land jaarlijks schade aan planten en bomen. In de boomkwekerij en fruitteelt, maar ook in het openbaar en particulier groen. De ziekte verspreidt zich makkelijk naar andere gevoelige planten.

De Nederlandse regelgeving voorziet in maatregelen waarmee in bepaalde gebieden (de bufferzones) verspreiding van bacterievuur wordt voorkomen. Vanuit de bufferzones kan export van gevoelige planten en bomen plaats vinden naar andere gebieden in de EU. Deze bufferzones, zijn wettelijk vastgesteld. Hierbinnen is de bestrijding van bacterievuur verplicht en is het aanplanten van een aantal voor bacterievuur gevoelige planten (zoals wilde meidoorn) verboden.

Ook buiten de bufferzones is het belangrijk bacterievuur te bestrijden. Boomkwekers en fruittelers hebben er groot belang bij dat besmette planten worden verwijderd en vernietigd om te voorkomen dat vanuit de omgeving de productiepercelen worden aangetast. Boomkwekers en fruittelers kunnen aanzienlijke economische schade leiden als gevolg van bacterievuur.

Wat is bacterievuur?

Bacterievuur is een algemeen in Nederland voorkomende plantenziekte die wordt veroorzaakt door de bacterie *Erwinia amylovora*. Zieke bomen en struiken lopen in korte tijd ernstige schade op en kunnen zelfs doodgaan. Het meest vatbaar zijn bloemen en jonge scheuten. De ziekte kan zich zeer snel uitbreiden, in de plant zelf of

naar andere planten. Besmetting van andere planten gebeurt bijvoorbeeld door wind/regen, door aanraking met handen of gereedschap of door vogels en insecten. De ziekte kan vooral in peren-, maar ook in appelboomgaarden grote schade aanrichten. Schade kan ook ontstaan in de boomkwekerij en aan het landschap.

Bufferzones

Om het exportbelang van de boomteeltsector veilig te stellen zijn in Nederland bufferzones ingesteld. De kaarten met alle bufferzones zijn te vinden op de website van de NVWA (www.nvwa.nl/bacterievuur). In de bufferzones gelden strengere maatregelen om de export van daar geteelde, voor bacterievuur gevoelige, planten mogelijk te maken. Als bacterievuur in de omgeving van boomkwekerijen in de bufferzone wordt aangetroffen, heeft dit op grond van EU-regelgeving consequenties voor de exportmogelijkheden van deze kwekerijen. Vondsten op minder dan 500 meter van een boomkweker leiden voor deze boomkweker tot het verlies aan exportmogelijkheden naar vrije gebieden. Bacterievuur kan dus grote economische schade veroorzaken voor de boomkwekerijsector. Om deze schade te voorkomen spoort de Naktuinbouw (namens de NVWA) binnen de bufferzones aantastingen van bacterievuur op en controleert op naleving van de maatregelen. Naktuinbouw controleert daarnaast boomkwekerijbedrijven op de aanwezigheid van aantastingen. In de bufferzones moet de ziekte bestreden worden. De boomkwekerijsector financiert de inspecties voor het instandhouden van de bufferzones. De omvang en plaats van de bufferzones zijn afgestemd tussen het ministerie van Economische Zaken (EZ), de koepelorganisaties en andere belanghebbenden.

Regelgeving in bufferzones

De bestrijding van bacterievuur is geregeld in de Europese fytorichtlijn. In de EU zijn vrije gebieden aangewezen. Deze gebieden zijn vrij van bacterievuur en moeten als zodanig beschermd worden tegen introductie van bacterievuur. Omdat in Nederland bacterievuur voorkomt, kunnen voor bacterievuur gevoelige planten (waardplanten) niet zomaar worden verhandeld naar deze vrije gebieden. Om de handel van waardplanten naar beschermde gebieden mogelijk te maken heeft Nederland bufferzones ingesteld. Op basis van de Nederlandse regelgeving is het in de bufferzones verboden bepaalde soorten die vatbaar zijn voor bacterievuur aan te planten. Te weten:

- Planten van *Cotoneaster salicifolius floccosus*, *Cotoneaster salicifolius*, *Cotoneaster watereri* en de daartoe behorende cultivars en *Photinia davidiana*
- Meidoornsoorten *Crataegus calycina* (koraalmeidoorn), *Crataegus laevigata* (tweestijlige meidoorn) en *Crataegus monogyna* (eenstijlige meidoorn) met uitzondering van de cultivars

In de 'Besluit bestrijding bacterievuur 1984' worden gebieden aangewezen waar de meidoorn een landschappelijk bepalende rol speelt. In deze gebieden geldt geen verbod op de aanplant van de hierboven genoemde meidoornsoorten.

Hoe herkent u de ziekte?

In het voorjaar, tijdens de bloeiperiode, kan bacterievuur het beste herkend worden. De infectie begint gewoonlijk in de bloesem (bloeminfectie) of in jonge twijgen (scheutinfectie) en kan snel (vandaar de naam 'vuur') de hele boom of struik aantasten.

Scheutaantasting bij meidoorn

Scheutverwelking

Druppels bacterieslijm

De volgende planten zijn vatbaar voor bacterievuur:

- *Amelanchier* (krentenboom)
- *Chaenomeles* (Japanse kwee)
- *Cotoneaster* (dwerg- of rotsmispel)
- *Crataegus* (meidoorn)
- *Cydonia* (kweeper),
- *Eriobotrya* (Japanse mispel)
- *Malus* (appel en sierappel)
- *Mespilus* (mispel)
- *Photinia davidiana* (Stranvaesia (Hort))
- *Pyracantha* (vuurdoorn)
- *Pyrus* (peer en sierpeer)
- *Sorbus* (lijster/meelbes)

Daarnaast kunnen nog enkele kruisingen tussen waardplanten, zoals *Crataegomespilus*, door bacterievuur worden aangetast.

Maatregelen tegen bacterievuur

Aangetaste (delen van) planten en struiken moeten zo snel mogelijk worden verwijderd en vernietigd. In de bufferzones moet daarbij de gehele plant worden verwijderd. Dit is wettelijk vastgelegd. Dit betekent dat niet alleen het bovengrondse gedeelte maar ook de stobbe moet worden vernietigd. Stobbe is het deel dat blijft zitten als je de boom/struik net boven de grond afzaagt.

Vernietigen van het zieke materiaal kan het best op de volgende manier:

- Verwijder de zieke delen van de plant (in de bufferzones de gehele plant)
- Verplaats dit materiaal niet en laat het eerst minimaal een dag indrogen.
- Vervolgens kan dit materiaal het beste ter plekke verbrand. Let er wel op dat voor verbranden toestemming van de betreffende gemeente noodzakelijk is.

Werken met en vervoeren van aangetast materiaal moet op hygiënisch verantwoorde wijze worden gedaan. Gebruikte materialen dienen goed schoongemaakt te worden met bijvoorbeeld een stoomcleaner of hogedrukspuit. Gereedschap kan schoongemaakt worden door dit te borstelen met bijvoorbeeld brandspiritus, alcohol 70% of chloor.

Meer informatie

Op de website van de NVWA (www.nvwa.nl) is uitgebreide informatie te vinden over bacterievuur (ga naar onderwerpen > plantenziekten en -plagen). U kunt ook contact opnemen via de email door een bericht te sturen naar: planningfytogwb@vwa.nl